

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutrajje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 12 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Ogledi in poslanice
se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje žrke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsehletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Centrifuga.“

(Nadaljevanje.)

3. Delež in pravica glasovanja.

Pri „Gor. ljud. pos.“ ima vsak delež en glas, nikdo pa ne more imeti več nego 10 glasov. Imamo imovite deležnike, ki imajo do 10.000 gld. deležev ter jamčijo varnost posojilnice z 20.000 gld. in bi po novih pravilih jamčili za 30.000 gld., vendar imajo le 10 glasov. V „Gor. ljud. pos.“ imamo n. pr. tri imovite rodbine, ki imajo okroglih 30.000 gld. deležev, jamčijo za 60.000 gld. in bi po novih pravilih jamčile za 90.000 gld., vendar imajo vseh le 80 glasov. Po pravilih „Centrifuge“ pa bi imele te 3 rodbine celih 800 glasov in bi tako samo te tri preglasile naddve tretjini vseh posojilničarjev, ki bi imeli opravilne deleže. Pri „Centrifugi“ ima namreč po § 34. vsak posestnik glavnega deleža po 10 glasov in sme imeti vseh glasov do — 100. — Ko so se pretresala nova pravila „Gor. ljud. pos.“, se je predlagalo od naše strani, naj bi smeli imeti posestniki glavnih deležev največ do 20 glasov; toda prav tisti klerikalni postenjakji so se temu določilu strupeno uprli in zabavljali, da hočejo kapitalisti imeti preveč vpliva in besede v tem denarnem zavodu. In glejte jih pobožne klerikalce! V svoji „Centrifugi“ pa so ob istem času že imeli v pravih določilo, da smejo imeti srečni posestniki glavnih deležev kar vsak po 100 glasov, dočim bi ostali revčkom posestnikom opravičnih deležev le po en glas. En sam teh mogočnih matadorjev pri „Centrifugi“ preglasuje torej 100 onih kmetičev, katere je osrečila s posojili, danimi jim za prav postene obresti. V taki luči se kaže skrb teh klerikalnih postenjakov za našega malega posestnika, da bi imel tudi on besedo pri denarnem zavodu, kakor so se širokoustno besedili takrat, ko so sumiličali postene namene dr. Tume, takrat, ko so na obsirnem zboru „Gor. ljud. pos.“ z velikim vriscem zavrgli njegova pravila.

Dr. Tuma je hotel napraviti gledé na pravice glavnih in opravičnih deležev neko razliko, t. j. da bi lastniki opravičnih deležev, ki so največ le posojilnični dolžniki, ne imeli volilne pravice. Do letos se naši posojilničarji tudi niso nikdar zanimali za obne

zboze „Gor. ljud. pos.“, zlasti se ni primerilo, da bi dolžniki hodili na občne zboze razgrajati in razsajati proti ravnateljstvu, katero jim je denar posodilo in je desetokrat iskalo denar pod težkimi pogoji v drugih deželah, da jim je moglo postreči, in katero je z njimi vsikdar kulantno postopalo. Take kulance in obzirnosti, kakor pri „Gor. ljud. pos.“, ni kmalu najti pri kakem drugem denarnem zavodu. Zadnje čase pa se je primerilo, da so klerikalni spletkarji te dolžnike fanatizovali z obrekovanjem ali jih na sleparski način pridobili za to, da so jim podpisali pooblastila ali prihajali celo osebno na občni zbor razgrajati in zaliti, lahko rečemo, svoje dobrotnike. Da so take razmere nezdrave in vsakemu denarnemu zavodu naravnost nevarne, bo razumel pač vsakdo. Največja varnost za denarne zavode in po njih tudi za vse dolžnike tiči v tem, da je denarni zavod varen pred vsako izredno politično agitacijo, zlasti pred skandaloznimi pojavi take vrste, kakršne smo videli na zadnjih 2 občnih zborih. Dolžnikom samim take spletkarije ne morejo biti v korist, in mi vemo, da jim v ogromni večini tudi niso bile ljube. Dr. Tuma je tedaj popolnoma modro ravnal, ko je predlagal, naj se takim dolžnikom odvzame volilno pravo, za katero se do zadnjega leta ni nihče zmenil in po ogromni večini tudi ni vedel, da ima na občnem zboru volilno pravico. Ali prav tisti klerikalni postenjakji, ki so ob istem času že imeli setavljena pravila za „Centrifugo“, so odklonili tudi to modro določilo v novih pravilih dr. Tume, proti kateremu so zabavljali, češ, da se hoče naše ljudstvo odriniti od vpliva na posojilnico, katera naj bi ostala v rokah kapitalistov, in ob istem času so imeli v svojih pravih določbo, da v njihovi „Centrifugi“ smejo sicer milostno voliti tudi posestniki opravičnih deležev, toda izvoljeni ne smejo biti, marveč voliti smejo v ravnateljstvo in nadzorsivo le srečno izbrane posestnike glavnih deležev, katerih je pač le majhna peščica, morda ne mnogo več, nego je itak skromno število priznanih klerikalnih voditeljev, katere vsi prav dobro poznamo. — Tako se je torej omejila volilna pravica opravičnim deležem pri „Centrifugi“. Ta omejitev je pa še veliko hujša in kaže te klerikalne ljudske osrečitelje v prav grdi luči, ako pomislimo na

tisto veliko prednost, katero so dali glavnim deležem. Poprej smo že povedali vzgled, da iste 3 rodbine, ki imajo n. pr. v „Gor. ljud. pos.“ le 80 glasov, bi jih imele pri „Centrifugi“ 800. Torej samo te 3 rodbine bi v „Centrifugi“ preglasale 800 revčkov posestnikov opravičnih deležev, torej 800 „Centrifuginih“ dolžnikov, katerega števila morda v mnogih letih ne doseže. Tako torej v „Centrifugi“ po eni strani slepe nerazsodne ljudi s tem, da jim pripuste volilno pravico, po drugi strani pa so jim to pravico stisnili tako strašno, da bi njihov glas nikdar ne prišel je do najmanjše veljave. Da bo ta naša trditev tem jasnejša, naj povemo, da ima „Gor. ljud. pos.“ pri 700.000 hranilnih vlogah približno 1200 dolžnikov. Vsi ti dolžniki imajo torej 1200 glasov. Recimo, da bi imela „Centrifuga“ kedaj tako število hranilnih vlog in dolžnikov, in ako bi vsi ti dolžniki do zadnjega revolirali proti klerikalnemu vodstvu, tedaj bi bila temu vodstvu prav majhna skrb, da ostanejo glasovi vseh teh 1200 dolžnikov le glas vpiljočega v puščavi; kajti zadošča jim 12.000 gld. glavnih deležev, da preglasujejo dolžnike. Toliko glavnih deležev pa bi morala imeti „Centrifuga“ že danes, ako sploh hoče opravičiti svoj obstanek. In končno, kaj bi pomagalo vse revoltiranje dolžnikov, ko pa morajo vsi voliti le srečne posestnike glavnih deležev? Zdaj pa naj čitatelji sodijo, kako naj posten človek imenuje tako postopanje onih klerikalnih spletkarjev, ki so v „Gor. ljud. pos.“ strupeno sikali proti pametni naredbi v novih pravilih, katera so odklonili; v pravila „Centrifuge“ pa so sprejeli take nesrečne določbe, kakršne smo tu opisali.

4. Predsednik ravnateljstva in njegove pravice.

§ 20. v pravilih „Gor. ljud. pos.“ določa tako: „Skepa se z večino glasov, pri enakosti glasov odloča ravnatelj.“

Ta določba je bila povod prav nevšečnim konfliktom v ravnateljstvu in je prišla v razgovor celo na kazenski obravnavi proti g. dr. Tumi. Dr. Tuma je namreč ta § tolmačil tako, da v slučaju, ko so navzoči v seji 3 člani ravnateljstva, predsednik glasuje prav tako, kakor vsak drugi član, kar je vendar samo po sebi umevno. Ako sta pri

glasovanju 2 za in 2 proti, odločujeta tista 2, med katerima je predsednikov glas. Veliki ljudski ekonom in postenjak od nog do glave prof. dr. Kos pa je zanesel v tem oziru v posojilnico prav strupen prepir, ki je našel odmev celo na kazenski obravnavi. On je namreč hotel, da bi predsednik ne smel nikdar glasovati, kadar so v seji navzoči 4 člani. Ako sta se 2 člana izrekla za ali proti kakemu predlogu, tedaj sta zmagala; kajti proti njima bi bil samo še tretji glas. Onadva bi bila torej v večini, in predsednik ne bi smel glasovati. Da je tako tolmačenje smešno samo na sebi, je umevno, saj je proti zdravi pameti in proti navadnemu postopku v vseh društvih in korporacijah. Naravnost netuveno je, da je hotel dr. Kos in z njim cela klerikalna banda predsedniku, torej onemu članu ravnateljstva, ki vse vodi in za vse prvi odgovarja, vzeti pravico do glasovanja in dati tistima dvema članoma, ki sta proti predsedniku in še jednemu članu ravnateljstva, vedno in povsod odločilno besedo. V takem slučaju sta torej vedno 2 glasova proti 2, ali tista 2 glasova, v katerih je tudi predsednikov glas, nimata nikdar veljave, pač pa vselej odločilno besedo nasprotna glasova. Dr. Kos seveda ni znal nikdar opravičiti, zakaj bi taka 2 glasova imela vedno odločilno besedo, dočim bi se jima morala vselej in povsod ostala 2 glasova, med katerima je tudi predsednikov, pokoravati. Glava posojilnice bi bila torej po njegovem mnenju le marioneta v rokah morda dveh drugih članov, ki se sicer za posojilnične posle ubogo malo brigata. Ko je dr. Kos enkrat strupeno sikal proti dr. Tumi, da si prisvaja ob takih prilikah odločilni glas, ali da hoče imeti nekako kar 2 glasova h kratu, takrat je slavni krščanski socialista dr. Andrej Pavlica z nekako indignacijo kričal: „To je skandal! To je skandal!“ Priznati sicer treba, da se je dr. Franko kot jutrist ali le v zasebnem mnenju pridružil tolmačenju dr. Tume; sicer pa zavzemal tudi v tem oziru stališče dr. Kosa in dr. Pavlice, kar je še posebej naglašal tudi na kazenski obravnavi.

Zdaj pa poglejmo prav te postenjake z dr. Kosom na čelu, kakošne določbe so pa oni sprejeli v pravila „Centrifuge“. V § 22 citamo: „Skepa se z večino glasov; pri enakosti glasov odloča predsednikovo mnenje.“

14

Quo vadis?

Roman.

Poljski pisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Petronij je hotel nekaj omeniti, toda Aulo Paucij doda s svojim žvižgajočim glasom:

»A čimdalje bolj se čutiva tuja med ljudmi, ki celo naše rimske bogove kličejo z grškimi imeni.«

»Bogovi se postali od nekaj časa sèm samo nekeke ritorične figure«, odgovoril malomarno Petronij, »ker pa so nas učili govornišva Grki, radi tega je meni samemu lažje reči: Hera nego Juno.«

Po teh besedah obrne oči na Pomponijo, kakor v znamenje, da razun nje mu nobeno drugo božanstvo ni moglo priti na misel; na to pa je jel ugovarjati temu, kar je rekla o svoji starosti: »Ljudje se starajo zares urno, ali le oni, ki živé povsem drugačno življenje; radi tega so takšni, da se človeku zdi, da je pozabil celo Saturn na nje. Pomponija Grecina je prestopila zares že poldan svojega življenja, toda ohranila si je nenavadno svežost kože, in ker je glavo imela malo ter lice drobno, je bila videti še povsem mlada.

Mali Aulo, ki se je od časa, odkar je zahajal Vinicij v hišo, z njim povsem spoprijateljil, se mu približa ter ga jame vabiti k igri z žogo. Za fantom pride v triklinum tudi Ligija. V senci bršljana, v trepetajoči svetlobi, ki se jej je igrala na licu, se je zdela

Petroniju še lepša nego na prvi pogled, in zares je bila podobna kakoli vili. Dasiravno doslej ni spregovoril z njo, vendar je vstal, se ji poklonil ter namesto drugega pozdrava začel citovati besede, s katerimi je pozdravil Odiseja Nausiko.

»Ne vem, ali si božanstvo ali umrljiva gospodičina; ali si stvar zemlje krila...«

Tudi Pomponiji je bila všeč vljudnost tega posvetnjaka. Ligija ga je poslušala vsa zarudela, raztresena, nezmožna, dvigniti kvišku svoje oči. Le raz ustnice, na katerih se je igral smeh, ter raz lica je bilo moči čitati, da bojuje boj med deklizijsko sramežljivostjo ter med željo, odgovarjati mu, in bržkone je poslednja zmagala, kajti, ko je pogledala skrivoma na Petronija, mu je odgovorila besede iste Nausike, izgovorjene kakor v kaki gledališki vlogi. Potem se je zavrtela na peti ter zbežala kakor splašena srna.

Sedaj je prišla vrsta na Petronija, da se je čutil, kajti on nikakor ni pričakoval, da zasliši ta Homerov verz iz ust deklice, katero je smatral z Vinicijem vred za potomko barbarov. Upri je prašajoč pogled na Pomponijo, toda ta mu ni mogla odgovoriti, ker je zrla v tem hipu, smehljaje se, na ponos, ki se je zrcalil v obličju starega Aula.

Ni bil zmogen, skriti tega ponosa. Bil je naklonjen Ligiji kakor lastnemu otroku, ali je navzlic svojemu starorimskemu prepričanju, katero mu je velevalo: hudovati se nad grščino in delati proti njenemu razprostranju, smatral jo za vrhunec društvene omike.

Sam se je ni mogel nikdar dobro naučiti, kar je skrivoma obžaloval; vsekako pa je bil vesel, da je začel ta izobražen gospod ter ob enem pisatelj, ki je gotovo smatral njegovo hišo za barbarsko, tu odgovor v Homerovem jeziku.

»Imamo v hiši vzgojitelja Grka«, je dejal, obrnivši se k Petroniju, »kateri uči našega sina, deklica pa posluša učenje. Sicer je še tičica, kaj mila tičica, katero imava oba rada.«

Petronij je zrl sedaj na vrt na zabavajočo se trojico. Vinicij je odložil togo ter metal v sami tuniki žogo, katero je Ligija, stoječa njemu nasproti, skušala vjeti z rokami.

Deklica na prvi pogled ni napravila na Petronija dobrega vtisa. Zdela se mu je prešibka. Toda od trenutka, ko je je ogledal v triklinu bliže, si je domislil, da le taka bi mogla biti juternica — in kot veščak je razumel, da tiči v njej nekaj nenavadnega. Vse si je ogledal, vse ocenil: rožnato in pozorno lice, sveže kakor nalašč vstvarjeno za poljub, kakor lazur modre oči in alabastrovo belo čelo, bujne temne lase, leskeče se nalik jantaru ali korintski medli, lahni vrat, okrogla ramena ter vso postavo, nežno, gibčno in mlado nalik mlaju ter svežo nalik razcvetajoči se cvetki.

Sprebudil se je v njem umetnik ter čestitelj krasote, kateri je začutil, da pod kipom te deklice bi bilo mogoče zapisati besedo: »Vesna«.

Nakrat se je spomnil svoje Krisoteme ter se spustil v razbrzdan smeh. Nakrat se mu je zdela s svojim zlatim pudrom v laseh ter s počrnenimi obrvi nenavadno vela, nalik uveneli roži... A vendar ga je zavidal radi one Krisoteme ves Rim.

Na to se je spomnil Poppeje — in ona sloveča Poppeja se mu je zdela isto tako kot nekaka brezdušna voščena maska. V tej deklici s prijetnim licem ni bila sama Vesna, marveč tudi leskeča „Psyche“, katera je prošinjala vse njeno rožnato telo, kakor žarek prešinja svetilnico.

Torej prav isto, proti čemur je dr. Kos v „Gor. ljud. pos.“ tako strastno nastopal in dolžil dr. Tuma celo takih dejanj, ki so ga spravila na zatožno klop, katero je pa zapustil čist in neomadeževan, ter je dobil zaslužen brc le dr. Kos in vsa njegova klerikalna banda, in prav isto, kar je bilo katoliškemu svetniku dr. Pavlici le skandal, prav isto so previdno že imeli v pravih svojih „Centrifuge“. Da, g. dr. Pavlica, ako to ni skandal, potem res ne vemo, kaj se naj bi se imenovalo s to besedo, katero ste Vi poln krščanskega navdušenja in pravicoljubja strupeno sikal dr. Tumi v obraz. Zopet prepuščamo čitatelju, da sam sodi, dostavljamo se, da so isti klerikalni poštenjaki odrekli veljavnost sejnim zapisnikom v „Gor. ljud. pos.“, ako jih niso podpisali vsi navzoči člani. En sam član bi lahko torej onemogočil sleherno posojilnično poslovanje, vezal roke predsedniku in vsem članom ravnateljstva in nadzorstva ter jih lahko terorizoval po svoji volji, ako bi mu le skočila v glavo srečna misel, da odreče svoj blagoslovljeni podpis pod sejni zapisnik. Tudi to čudovito stališče naših klerikalcev je prišlo na kazenski obravnavi v razgovor, in jeden sodnikov je s svojo pripombo tudi povedal, da je to stališče brez podlage.

Tako so se obnašali nasproti „Gor. ljud. pos.“, ker jim je to dobro služilo, da so metali dr. Tumi polena pod noge; o istem času pa so imeli v § 22. „Centrifuginih“ pravil določbo: „Ob sejah načelstva se sestavljajo zapisniki, katere podpiseta predsednik in jeden navzočih odbornikov.“ — Zopet prepuščamo čitatelju, da sodi in si naredi sam sliko o intrigantsvu in spletkarstvu tistih klerikalnih poštenjakov, katerih se je „Gor. ljud. pos.“ letos srečno rešila po tistem krasnem italijanskem reku: „Bog me varuj prijateljev, sovražnikov se bom že sama varovala.“ (Dalje pride.)

Po slavnostnih dneh.

Kadarkoli se izvrši kaka taka pomembna slavnost, kakor je bila 400-letnica združitve naše dežele s habsburško hišo, vselej se oglasi kak oficijozus v kakem vladinem listu, kjer na podlagi z večine preobrnjenih dejstev dela reklamo za — avstrijsko politiko!

Tako je bilo tudi sedaj, ko so minuli slavnostni dnevi, v katerih smo imeli v svoji sredi cesarja.

Oglasil se je oficijozus v „Pol. Cor.“, ki pripoveduje, da navdušeni „evviva“- in „živio“-klici so združevali obe narodnosti v deželi v harmoniji, da se je zanimal cesar za vse institucije v mestu, za gospodarske in socialne razmere, za vspehe delovanja deželnega zbora, pravi, da vladar je kazal svojo dobrohotnost ob vsaki priliki, ki se mu je ponudila, razlaga, da ministerski predsednik Körber, ki je bil tudi v Gorici, se je pogovarjal z merodajnimi činitelji o političnih in gospodarskih rečeh v deželi in da vodilni možje so dobili vtis, da vlada kaj rada ustreza opravičenim narodnim željam ter da jej je leželo na tem, da se harmonično sporazume meta obe narodnosti na gospodarskem polju; povspenja se dalje ta oficijozus do dejstva, da se je v povabilih na dvorne obede ozi-

ralo na Italijane in Slovence jednako kot dokaz, da vlada je nepristranska, omenja, da je bilo srečno rešeno vprašanje, v katerem jeziku naj odgovori deželni glavar cesarja, ker je govoril — nemški, in končno povdarja tudi, da cesarjevo ročno pismo je vzbudilo v prebivalstvu splošno zadovoljnost.

Na to le nekaj odgovora:

Kar se tiče cesarja samega v prej omenjenih besedah oficijuzosa, moramo reči, da cesar se je kazal res dobrohotnega na vse strani, ali vse drugo, kar pripoveduje, je pa ali pretirano ali pa pisano po namenu: pesek v oči!

Ako se je dalo posneti iz Körberjevih besed, da vlada želi sporazumljenje obeh narodnostij na gospodarskem polju, kar bi bilo obema v korist, je to le jedna izmed tistih fraz, katere trosi Körber navadno v svet, povdarja vedno gospodarsko stran, češ tu bo sporazumljenje, akoprav je vlada tudi tukaj pristranska in pristranski so vsi tisti deželni zbori in odbori, v kateri inajo naši neprijatelji odločilno večino. Ako želi vlada sporazumljenje pri nas, naj le potrka pri Italijanih ter jih pouči o nepristranosti na to stran! Pa samo s tem mi ne moremo biti zadovoljni. Nam ne zadostuje le to, da bi vladala med obema narodnostima le „harmonija“ na gospodarskem polju, marveč zahtevamo jednako pravnost na tem kakor na vseh drugih „poljih“.

Zaplenjeno.

»Vinicij ima prave«, si je pomislil in moja Kri-sotema je stara, stara... kakor Troja!

Na to, obrnivši se k Pomponiji Grecini in pokazavši na vrt, je dejal:

»Sedaj razumem, domina, da pri takšni dvojici rajše ostajate doma, nego se udeležujete gostij v Palatinu ali v cirku.«

»Da«, odvrne ona, obrnivši svoj pogled na to stran, kjer sta se nahajala mali Aulo in Ligija.

Stari vojskovodja pa je jel praviti zgodbo dekleta in to, kar je slišal pred več leti od Atelija Histera o národu Ligov, bivajočih na daljnem severu.

Mladi ljudje so končali igro z žogo ter se nekaj časa šetali po vrtu, podobni na črni prsti med mirtami in cipresami trem belim kipom.

Ligija je držala malega Aula za roko. Čez nekaj časa se vsedejo na klop pri »pisciniji« sredi vrta. Toda mali Aulo skoči kmalu na noge, da bi plašil ribe v prozorni vodi. Vinicij pa nadaljuje razgovor, ki ga je bil začel na prehodu.

»Tako je«, je dejal z globokim, tresočim se glasom, — »Komaj sem dospel semkaj, so me poslali k azijskim legijam. Mesta nisem poznal, ni življenja, niti ljubezni. Znam na izust nekoliko stihov Anakreonta in Horaca, toda tako kakor Petronij ne znam govoriti v verzih. Kot deček sem obiskoval šolo Musoniovu, kateri nam je govoril, da sreča obstoji v tem: hoteti to, kar hočejo bogovi — radi česar je odvisno vse od naše volje. Jaz pa si mislim, da je še druga večja in dražja sreča, katera ni odvisna od naše volje, ker jo more podati samo ljubezen.«

Ako iščejo to srečo celo sami bogovi, torej jo iščem, Ligija, tudi jaz, kateri doslej nisem poznal lju-

bezni. Jaz hodim po njih stopnjah ter iščem ono, ki bi mi hotela podati to srečo...«

Umolknil je in čez nekaj časa je bilo slišati samo lahno pljuskanje vode, v katero je mali Aulo metal kamenje ter plašil z njimi ribe. Vinicij je nadaljeval še s tišjim in mehkejšim glasom:

»Saj poznaš Vespazianovega sina Tita? Pravijo, da ko je komaj prekoračil deška leta, se je tako zaljubil v Bereniko, da mu je tuga skoro ugonobila življenje. Tako bi imel tudi jaz ljubiti, o Ligija! Bogatin najde bogatejšega nego je sam, slavnega zasenči drugi z večjo slavo, močnega močnejši premaga... Torej zamore li sam cesar, zamore sam Bog doživeti večje razkošje, ali biti srečnejši, nego preprost smrtnik ob času, ko mu na prsih vtriplje drugo srce, ali ko poljubuje ljubljene ustnice?... Takrat nas ljubezen dela enake bogovom, o Ligija!«

In ona ga je poslušala nemirna ter začudena, kakor bi poslušala glas grške piščalke ali glas citer. Časih se ji je zdelo, da jej Vinicij poje nekako čudno pesem, katera se zdi v njen posluš, vzburja v žilah njeno kri ter ob njem prevzema srce z omedlevico, strahom in nekak nerazumljivo radostjo. Zdelo se jej je tudi, da jej povori nekaj, kar je dremalo doslej v njej in da dobiva, do tega časa v meglo pogreznene sanje določnejšo in krasnejšo obliko.

Med tem se je pomaknilo sonce že davno za Tiberu ter stalo že dokaj nizko nad Janikulskim vrhom. Na nepremične ciprese je padala rudečkasta svetloba in vse ozračje je bilo z njo prešinjeno. Ligija je dvignila svoje modre, kakor iz spanja sprebujene oči, pogledala Vinicija, in on, v večernem svitu sklonjen nad njo, s tresočo se prošnjo v očeh, se jej je zdel v tem hipu lepši, nego so vsi ljudje, nego so vsi grški

in rimski bogovi, katerih kipe je videla v svetiščih. On lahno stisne njeno roko s svojo ter vpraša:

»Ali si uganila, Ligija, čemu sem ti rekel to?...«

»Ne!« zašepeta ona tako tiho, da jo je Vinicij komaj slišal.

Toda ni verjel, in stiskaje čimdalje močnejše njeno ročico, bi jo bil pritisnil k prsim, vtripajočim vsled nemira, sprebujenega po čarobni deklci. Bil bi ji nemara spregovoril še več vročih besed, ko bi se ne bil prikazal na stezi, obsajeni z mirtami, stari Aulo, ki se jima približa ter reče:

»Solnce že zahaja; torej čuvajta se večernega hlada in ne šalita se z Libitino.«

»Ne«, odvrne Vinicij, »nisem se še ogrnil doslej s togo, ali ne čutim hladu.«

»O, sladko podnebje sicilijansko, kjer se zbira po večerih národ na trgih, da se poslavlja s skupno pesmijo od zahajajočega solnca! In pozabivši, da je svaril še pred hipom sam pred Libitino, jame pripovedovati o Siciliji, kjer je imel imetje in veliko gospodarstvo, v katero se je bil zaljubil. Spomnil se je tudi, da mu je že večkrat prišlo na misel, preseliti se v Sicilijo ter ondi mirno končati življenje. »Dovolj rado zebe onega, kateremu so zime pobelile glavo. Še ne pada listje z drevja in nad mestom se razpenja laskavo nebo, toda kadar vinograd porumeni, kadar sneg zapade v albanskih gorah ter bogovi obiščejo z mrzlimi vetrovi Kampanijo, takrat, kdo vé, če se ne preselim v zatišje na svoje posestvo na deželi.«

»Ali te res veseli, zapustiti Rim, Plaucij? vpraša ga naglo vznemirjen Vinicij.

»Ta namen imam že davno«, odvrne Aulo, »ker je ondi dokaj mirnejše in varnejše.«

(Dalje pride.)

Zaplenjeno.

DOPISI.

Iz Ajdovščine. (Užitnina. — Električna luč.) Dne 6. t. m. se je podpisala vsled povabila c. kr. fin. ravnateljstva „za poskus sprejetja užitnine za ajdovski okraj“ naddvretjinska večina užitninoplačevalcev, ter se s tem zajamčilo prevzete iste še za eno, eventuelno tri leta naprej.

Omenjeno bodi, da krčmarji ajdovskega okraja že nad 10 let pobirajo sami užitnino, ter je želeli, da bi jih tudi drugi slov. okraji v tem posnemali, kar jim ne bode žal.

Na osebno povabilo za koristi občine jako vnetega g. B. se je zbralo 7. t. m. v društvu „Edinost“ precejšnje število odličnih občanarjev, koji so pretresovali prepereče vprašanje o električni razsvitlavi v Ajdovščini, ter konečno izvolili odbor 5 članov. Le ta ima nalog, ukreniti potrebno, da se v najkrajšem času napravi električna luč za Ajdovščino in Sturje.

Upati je, da se ta ideja uresniči.

Domače in razne novice.

Poroka. — Včeraj se je poročil g. Fran Kokole, učitelj Podbrdom, z gđ. Olgo Likarjevo iz Gorice. Čestitamo.

Znani čebelar Matej Bevc v Bohinjski Bistrici je dobil na belgijski čebelarski razstavi prvo odliko, in sicer diplom in zlato kolajno. Razstava je bila v Dusan Belgien in so bile za kranjske čebele oddane 3 kolajne, zlata, srebrna in bronasta.

Šestdesetletno učiteljco v pokoju L. D. v Červinjanu so zaprli te dni, ker se je izrazila na nedostajen način o cesarski slavnosti v Gorici. Poklicali so jo k sodnji, izprašali dve priči, nekega finančnega stražnika in neko gospodično, in na podlagi teh zaslišavanj so djali pod ključ 60-letno upokojeno učiteljico.

V Biljani v Brdih, tam kjer so zadnjič pod zaščito „Sloge“ na shodu dr. Gregorčiča pretenli učitelja, so imeli v nedeljo ples. Plesišča pri nas so navadno okrašena z zastavami, in sicer narodnimi. Ali tako ni bilo v Biljani, ki ječi se pod klerikalnim uplivom. Na plesišču je bilo 5 deželnih zastav, 5 visnjevo-rumenih, (to je furlanskih) in še zadej za godci sta bili dve furlanski, — slovenske pa ni bilo nobene! To kaže, kako potrebno bi bilo, ako bi bil na shodu tam govoril dr. Gregorčič o narodni zavesti, namesto da je hujskal. Brdom preti prav čez Biljano po eni strani pofurlanjenje, zato tudi je viselo tam v nedeljo kar sedem furlanskih zastav, nekako nevarno znamenje za prihodnost! Toda za gojenje narodne zavesti se klerikalci ne brigajo, marveč iščejo le sebi brezpogojno udanih ljudi! Ali zjasni se sčasoma tudi v Brdih. Imamo znamenja, ki prav odločno kažejo na to, kajti delovanje naših klerikalcev je tako, da odvrača svoje privržence vedno bolj od sebe.

O birli nekje na Krasu. — Nekje na Krasu živi neki g. nunc, ki se je bil napolil te dni v biro po grozdje. Že naprej je bil sklenil zahtevati letos od vsakega kmeta po en kilogram več, ker Bog je bil tako dobrotljiv, da je bila letošnja trgategv mnogo boljša od lani. Šest kilogramov mu pritiče, ali ker so pridelali več, je zahteval po sedem, da bo v večji meri deležen božje kapljice, ki ogreva dušo in srce. Ljudje so mu dajali, sicer malo nejevoljni, ali vendar, ker drugače bo zamera in trpel bo le ubogi kmet! Pri nekem kmetu pa je naletel slabo. Trdovratno se je branil, dati več od 6 kilogramov, češ, toliko mu pritiče, toliko dobi. Kmet mu je dal 6 kilogramov, ali glej g. nunc! S sveto jezo je pograbil tisto grozdje ter ga vrgel, da se je razpršilo po cesti, zraven pa je začel psuvati kmeta in preklinjati tako, da je kmetič že mislil, da pride sam hudič ponj. Prepír je privabil tudi ženske na lice mesta, proti katerim pa je začel g. nunc iz svojih posvečenih ust prav pošteno pljuvati. Odsel je in prisel drugam. Tam tudi ni več dobil nego to, kar mu je slo. Zopet jeza! Ali tu pa ni več metal grozdja po tleh in tudi ni pljuval, marveč ob lakt jedne roke je udaril z drugo, kazaje mu prvo z besedami: Tukaj vas imam! Prav fino! Tisti, ki mu je dal grozdje, pa mu ni ostal dolžan odgovora, temveč je naredil prav tako, kakor on, rekoč: Jaz imam vas pa tukaj. Ljudje so se smejali. Tako skrbi g. nunc za salo svojim ovčicam. Na prižnici pa je pital tiste, ki niso hoteli dati več, s peklenskimi kačami, da bodo vsi „ferdami“. V cerkvi je drugače grozno dolgočasen, zato ljudje opuščajo pridige kar v doma; pa tudi drugače ga, umevno, po takem obnašanju ne marajo, in nekoč so pretili celo že proti farovžu! — Kdo pa tudi more spoštovati takega „božjega namestnika“!

Radi klica „živio“ — zaušnica. — Pisejo nam z Vipavskega, da kakor iz drugih tako tudi iz smarenske občine so stali odposlanci 29. pr. m. zvečer na Travniku ter pričakovali bakljade. Kar nakrat zaslišijo „evviva“ z okna poslopja, ki nosi ime „Francesco Braunizer“. Dopisnik pravi, da glas „evviva“ se ni zdel čuden, ali čudno se je zdelo ljudem, da je dobil neki fantič, ki je tam zaklical na to „živio“, gorko zaušnico.

Dopisnik pravi, da je obžalovati, da pod streho trgovca Braunizerja živé taki zagriženci! — Radi klica „živio“ — zausnica! To je tudi prispevek k tisti „harmoniji“ v vladinem epilogu k slavnostim!

Strah pred slovensko zastavo. — V četrték smo poročali — kakor je bilo nam povedano — da Franc grof Corbini, župan v Št. Petru, je imel strah pred slovensko zastavo, da je prepovedal, razobesiti jo itd. Ustno in pismeno smo bili opozorjeni, da vest ne odgovarja povsem resnici. Pismeno poročilo nam pravi, da grof-a slovenski zastavi ni črnil niti besede, da pa je svetoval, razobesiti kar mogoče cesarskih zastav ter je vspodbujal ljudi, posebno šolsko mladino, klicati prav glasno „živio“! Slično je nasvetoval tudi za časa Badenijevega bivanja v Št. Petru, da naj se razobesi kar mogoče cesarskih zastav, da jih bo videti več nego drugih. Toliko resnici na ljubo gledé na prvi del omenjene vesti. Kar se pa tiče drugega dela, se isti tako ali tako ne dotika g. grofa, marveč je jasno, da z varnostimi odredbami je imela opravka le policija. Zato se nam ni zdelo umestno, to še posebej povdarjati. Čudno se nam zdi še danes, da je nadkomisar Contin tako prezrl Šempeterce, da je poslal može izpod Turna stražit na pokopališče. To je gotovo nekako razžaljenje za Šempeterce in za župana grofa, katero mora obuditi ogorčenost. Tako je razumeli drugi del napominjane vesti, prvi pa je gori popolnjen, oziroma popravljen od prav verodostojne strani. Tisto priporočanje cesarske zastave in ker grof ni črnil o slovenski nobene besede, pa je bilo napotilo najbrže našega poročevalca in druge do mnenja, da grof je proti slovenski zastavi! S tem je menda stvar dognana. Pripomniti se nam zdi še potrebno, da osebnih vrlin, katere dicitjo g. grofa, in v katerih je na široko govorila v nam došlem poročilu, se v listi vesti nismo dotaknili!

Kako so nedolžni! — „Gorica“ se bavi v številki za številko o kazenski obravnavi proti dr. Tumi. Govori neprestano o subjektivnem mnenju sodnikov, hvali državnega pravdnika, ki je imel „izvrsten govor“ (!!), potem pa prihaja do trditve, da le državni pravdnik je tožil, da tisti „stari člani“ so prav nedolžni! Šli so le h kompetentni oblasti, da se k tukajšnji okrožni sodnji, ko so zvedeli, da so se novi posojilnični člani sprejemali nepravilno in nepostavno, češ, da čuva nad tem, da se izpolnjuje pri društvi zadružna postava! To in nič drugega niso zahtevali. Če se je pa uvela preiskava in je državni pravdnik tožil, to je pa njegova reč in ne več njihova! Hinavci! Kako se delajo nedolžne, dočim mora vedeti vsakdo, da le na podlagi ovadbe se more uvesti kazensko postopanje proti komu, da tako ovadbo so storili tisti „stari člani“, in na podlagi te je tožil državni pravdnik. Zakaj se je odločil za tožbo, ne bomo tu razpravljali! — In sedaj kar nakrat, ko je obravnava korenito blamovala tiste korifeje à la dr. Kos, Ferfila itd., si perejo roke, češ, saj nismo mi tožili, tožil je državni pravdnik! Ali je mogoče smatrati take ljudi resnim? Mislimo, da ne, in mislimo tudi, da ni nikdo tako najiven, da jim sede na take limanice, da oni so nedolžni, da tožil je le državni pravdnik! — Nobene stvari jih ni več stram.

Zanimivo za vsakogar, najbolj za učitelje!! — Pišejo nam: „Školsky Obzor“ piše: Tovariš Mirvald si je pri vojaki prišlužil ječo in suspendiranje od učiteljstva. Potom milosti mu je bila kazni odpustena. Pri učiteljstvu je v celoti 6 let, od svojega 19. leta, v penzijo se mu računajo štiri leta, od 21. leta. Po 16 letih si prisluži na leto 550 gld. pri učiteljevanju, v 61. letu svoje starosti pojde v penzijo s 1050 gld., če mu nič ne odrgrajo. Vežbatelj („feldvebel“) Paulik, ki je za „zde“ naznanil tovariša Mirvalda, si je pa pri vojaki prišlužil me-to c. kr. davčnega adjunkta. Pri vojaki je bil 16 let od svojega 16. leta. Vsa ta leta se mu štejejo za penzijo. Sedaj ima 17 let službe in ima na leto 920 gld. Čez 19 let, ko bo 51 let star, pojde v penzijo s 1600 gld. Tako „Školsky Obzor“! Vsak misleči clovek mora osumniti naravnost pred tako enakopravnostjo! Učitelj in vežbatelj! Kaka razlika mej inteligenco, kaka razlika v delu in koristi dela, kaka razlika pa še v plači! Učitelj ima par mizernih grošev na leto, ostaja učitelj do smrti. Vežbatelj pa po 12 letih službe dobi lepa mesta v c. kr. uradih. Prav nič ne zavidamo vežbateljem njihove bodočnosti, njih lepega stalnega in ugodnosti, protestirati pa

moramo kot ljudje, ki hočemo pravico povsod, da se učitelja tako zanemarja, ko je vendar učitelj prvi dobrotnik ljudstva, saj učitelj prvi seznanja ljudstvo s sredstvi, s katerimi se spreje k lepši bodočnosti. Zatorej: učitelju naj se da, kar mu gre!

„Was ist das für eine dumme Adresse!“ — Dne 3. t. m. je bila oddana po „Wien—Triest F. P. A. Nr. 11“ dopisnica za Gorico, kamor je dospela drugi dan redno. Naslov je bil napravljen slovensko, skončujoč „Gorica, via L. . . . št. . . .“. Na spodnjem robu od leve strani pa je stalo zapisano: „Was ist das für eine dumme Adresse?“ Napisano je bilo s črnim ter črtano s tintnim svinčnikom. Kdo si je dovolil tako nedostojnost? Očitno se je zgodilo to v poštnem prometu. Pisava je različna od one pisca na dopisnici, in tudi ta bi ne imel nikakega povoda, napisati tako opazko pod naslov; uročena pa je bila tista dopisnica z zgorej navedeno opazko. Mislimo, da ni dvoma, da se je zgodilo to tisti čas, ko je bila dopisnica v rokah poštinih uslužbenecv. Da se ubrani slovensko občinstvo v prihodnosti takih opazk na dopisnicah ali pismih, v to svrhu se storé potrebni koraki! Tukaj pa že moramo protestovati proti temu, da se predrzne kak poštni uslužbenec na javni dopisnici zvati naslov, pravilno napisan, ali ker v slovenščini, „dumme Adresse“!

Shod v Rihemberku. — Dr. Gregorčič si je poiskal zopet varen kraj za zaupen shod. V nedeljo se je peljal, spremljan po neizogibnem Čahaju, v Rihemberk, kjer je imel zaupen shod. Kaj in kako je pripovedoval, o tem bomo še govorili. Na sploh pa je bil ta zaupni shod podoben dosedanjim njegovim zaupnim shodom, to se pravi: veliko besed, malo jedra; poslušalci fanatizirani po nuncih. V Rihemberku pašuje Pavlica, oče obeh rimskih doktorjev Jožefa in Andreja. Župan Pavlica je zvit mož, ki ima svoje občane na vrvi, ker povsod odločuje baš s tem, da je v vseh korporacijah udeležen in pa terorizovati zna ljudi. Politiko mu narekuje ta sinova. Še letos je bil župan Pavlica proti dr. Gregorčiču, ali ker se je ta zvezal z njegovima sinovoma, je postal tudi oče župan goreč pristaš dr. Gregorčiča. Proti Pavlici se vzdiguje v zadnjem času močna četa, ki se je naveličala na bas plodonosnega paševanja njegovega, in pri prihodnih volitvah bo trda pela. V Rihemberški občini se dani, in klerikalci se jako molijo, ako mislijo, da Rihemberk je docela njihova trdnjava. — V tak kraj torej se je napotil Gregorčič na zaupen shod. Strašno je previden ta „ljubljenec naroda“, ki sklicuje le zaupne shode, in še na teh se mu godé skandali, kakor zadnjič v Biljani.

Da bi se ne pripetilo kaj sličnega tudi v Rihemberku, je izdal oče župan strog ukaz, da mora vse mirovati na shodu, ker drugače vsakega razgrajča pošlje pod Turen! Da bo shod vsaj deloma „dobro obiskan“, so najeli tudi Dornberžane, to je tiste, ki so kričali na Tumovem shodu: „Živio Kristus“. Pod osebnim vodstvom župnika-samodržca Juvaniča so se peljali, kakih 40 jih je bilo, na vozovih v Rihemberk. Saboj so imeli tudi trobojnico, kakor v zasmeh dr. Gregorčiču, ker nespodbitno je, da ta „voditelj naroda“ je bil zapackal vso reč o naši trobojnici povodom zadnjih slavnostij v Gorici! Nesli so mu jo ponosno pod nos v Rihemberg, namesto da bi jo bili smeli prinesiti v Gorico! Ko so se vračali zvečer zopet z župnikom na čelu, razgreti in navdušeni po božji vinski kapljici, je klicala ista iz njih: Živio Gregorčič! „Gorica“ bo bobnala zopet o velikanskih vsehilih tega shoda po svoji stari navadi, ali resnica je, da dr. Gregorčič je moral dobiti prav čuden vtis o svoji „slavi“ in o bodočnosti, ako je prav premotril ta shod!

Cesarjeva 70-letnica v ljudski šoli. — Vodstva ljudskih šol so dobila od namestništva nalog, cesarjevo 70-letnico proslaviti v šoli s slavnostnimi veselici, na katerih je slavnostni govor, deklamacija, petje, kaka mala predstava in slično. Veselice imajo namen, vzbujati v otroških srcih patrijotizem ter ohraniti jim v spominu cesarjevo 70-letnico.

„Narodna čitalnica“ v Cerknem vabi na veselico, katero priredi v proslavo sedemdesetletnice Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. v svojih prostorih dne 14. oktobra 1900. Vspored: 1. Slavnostni govor. 2. J. Laharnar: „Jubilejska kantata“, sesteroglasen zbor. 3. Mascagni: „Intermezzo“ iz opere „Cavaleria Rusticana“ za glasovir, harmonium in gosli. 4. P. Linke: „Zarubljene dijak“, sa-

ljiva spevoigra. 5. G. B.-k: „Vojaci na potu“, možki zbor. 6. Schumann: „Fantazija“ za glasovir. 7. Volarič: „Slovenski svet“, ti si krasan“, mešan zbor. 8. Prizor s petjem. 9. Volarič: „Slovenskim mladencem“, dvospev za sopran in alt s spremijavo glasovirja. 10. Knabl: „Slovan“, možki zbor. 11. Tombola. 12. Prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za neude 20 vin., udje prosti. Preplačila se za društvene namene hvaležno sprejemajo. Vstop dovoljen le udom in vabljenim. Odbor.

Z britvijo ga je ranil. — 34-letnega Andreja Doljaka iz Dola pri Grgarju je ranil Anton Leban iz istega kraja v Milavčevi gostilni v Britofu z britvijo tako, da so ga morali prenesti v bolnišnico v Gorici. Vzrok najbrže vino in prepri!

60.000 kron znaša glavni dobiček invalidne loterije, kateri se izplača z 20% odbitkom v gotovini. Opozorjamo naše č. št. čitatelje, da bo srečkanje dne 10. novembra 1900.

Pri nikakoli rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želočec in praško domače mazilo. Ista se dobijo tudi v gorških lekarnah.

Razgled po svetu.

O volilnem gibanju. — Po celi državi se gibljejo najrazličnejše stranke prav z neko mrzlično agilnostjo. Na jedni strani stoje demokratske stranke, na drugi aristokratske in klerikalne. Na Kranjskem bo prav hud boj. Liberalci in klerikalci se spoprimajo na celi črti. Kdo zmaga, o tem danes svedoča kaj pozitivnega reči ne moremo. Napredni in svobodomiselní volilci bodo volili liberalce; klerikalci pojdejo v boj v znamenju fanatizma. Poprimajo se najbolj zanemarjenih ljudskih slojev, druge jim takc nikjer ni upati na zmago. Na Štajerskem bo tudi precej boj. Slovenci se spoprimajo z Nemci, praska bo huda, — če pojde pravično, zmaga bo na naši strani. Na Češkem bo pa menda boj najostrejši. Tri stranke nastopijo v 3., 4. in 5. volilni kuriji v vseh okrajih samostojno, namreč Mladočehi, radikalci in socijalni demokratje. V nekaterih volilnih okrajih in nekaterih kurijah nastopijo radikalni naprednjaki. Mladočehov pride v državni zbor precej manj kot jih je bilo dosedaj; radikalci prodoro s par kandidati — največje veselje po volilni borbi bo najbrže na strani socijalistov. Realisti dobe dva ali tri mandate. V Galiciji bo tudi celo huda vojska, kakor je bila že l. 1897. Proti demokraciji in strankam s terorizmom in nasilstvom nastopi poljska slahta z Jaworskimi na čelu. Če zmaga ta, potem bo za slovansko politiko v Avstriji slabo, kajti Jaworski in Co. so bili vedno na strani vlade, za časa obstrukcije Mladočehov pa proti tem!

Nemški radikalci so imeli v nedeljo v Olomucu shod zaupnih mož iz Moravske. Wolf je oznanjal na tem shodu najbrezobzirnejšo vojno proti nemškim naprednjakom in nacionalcem, zahtevaje, da mora priti v državni zbor vsaj 25 do 30 Schönerejancev, ker sicer je nemški narod v Avstriji izgubljen!

Anarhisti! — Brzjavili so iz Milana dne 3. t. m., da je tam zaprtih 5 sumljivih oseb, najbrže anarhistov, in med njimi tudi neki Ivo Milič iz Slanega v Dalmaciji. Vsi so došli iz Amerike. Milič ima veliko denarja a pri njem so našli tudi revolver in bodalo.

Izlet Tržčanov v Ljubljano je vspel sijajno. Ljubljancem so pokazali, da znajo ceniti rodoljubje tržaskih bratov. Vsprejem na kolodvoru je bil impozanten, sprevod v mesto, ogledovanje muzeja in umetniške razstave: vse povod pojavom bratoljubja in narodnega ponosa, zvečer pa v gledališču zmagoslavje naše umetnosti. Slednjic je še sestanek v „Narodnem domu“ dokazal, da imamo v Ljubljani brate, ki sočustvujejo z nami v težkem in mukotrpem boju za narodne pravice. Tržčani še nikoli niso tako zadovoljni zapuščali Ljubljano.

Nemčija. — Ministerska konferenca za ojačenje nemštva na Poznanskem je sklenila med drugim, da je treba z vso silo pospeševati nemško obrt in trgovino na Poznanskem. Razun tega se mora iz mesta Poznanja napraviti središče Nemcev na Poznanskem. Mesto Poznanj, pišejo berlinski listi, mora postati trdnjava nemštva proti poljski agitaciji, ki hoče iz njega napraviti „prusko Prago“.

Tvornica olja. — V Čresu v Dalmaciji nameravajo neki kapitalisti napraviti tvornico za napravo in razpošiljanje istrskega in dalmatinskega olja. „Pučki Prijatelj“ na Krku se tega ne veseli, ker se boji, da bi bil to zadnji žalostni in pogubni udarec, katerega bi kapitalizem zadal našemu bednemu kmetu v Istri.

Železnica Knin—Drvar. — Započela so se dela na dalmatinskem zemljišču za zgradbo železnice Knin—Drvar v Bosni. Tudi zgradbi te male proge so stavljali Madjari vse mogoče zapreke, pa niso dosegli nikakega uspeha, ker je skupni ministerski svet na Dunaju dne 3. t. m. konečno dovolil zaproseno koncesijo.

Mehiko. — General Porfirio Diaz je bil te dni v šestih izvoljen predsednikom mehikanske republike. Velika popularnost, katero uživa ta mož v svoji domovini, je brezprimerna. On je povrnil deželi blagostanje, uredil finance in vojsko ter ji vrnil notranji mir. General Diaz je haš dovršil 70. leto svoje starosti.

Nameravan atentat na rumunsko kraljico. — Rumunska kraljica je bivala pri svoji rojakinji v dvorcu Segenhaus pri Neu-wiedu, pa se je nenadoma povrnila na Rumunsko, baje, ker se je odkril nameravan atentat na njo, kateri sta imela izvesti dva rumunska anarhista.

Italija in trozveza. — Rimska „Tribuna“ obelodanjuje interview s Crispijem. Crispi je rekel, da se je treba Italiji pripravljati na dan 17. maja 1903, ko poteče rok trozvezi. Javno mnenje na Nemškem ni zdaj tako naklonjeno obnovi iste, kakor je bilo poprej. Notranji položaj Avstrije, na katerem je bilo Italiji mnogo lažje, da se obdrži, je jako težek. Ob jednom potečejo, rekel je, naše trgovske pogodbe. Naša usoda bode odvisna od naše spretnosti in od spretnosti naših zastopnikov.

Odlikovana hrvatska umetnica na Nemškem. — Kakor javljajo „Münchener Neueste Nachrichten“, je princ-regent bavarski odlikoval glasovito hrvatsko umetnico v petju gđ. Blaženko Kernic, podelivši ji naslov kraljevske dvorne operne pevke. Tako se Hrvatje in Hrvatice sirom tujega sveta proslavljajo in odlikujejo.

Ruski pesnik umrl v Mandžuriji. — Dne 4. septembra je umrl o priliki napada na mandžursko mesto Aigun častnik amurskega kozaskega polka Leonid Petrovič Volkov. Šteli so ga med najnadarjeneje mladoruske pesnike. Njegove pesmi nosijo znak najčisteje poezije, prevevane z realizmom, ki je vkljub svoji ostrini nežen in fin. Poslednja zbirka Volkovih pesmi je izšla leta 1899, pod naslovom „V daljnem iztoku“. Priroda, ljudje in trpljenje v onih daljnjih krajih so našli v Volkovu od Boga danega pesnika, ki je umel pevati v zanosnih stihih, ki so bogati slik in idej, življenje v daljnem iztoku. Volkov je dobro poznal Sibirijo, ker je več let v njej služil, ter jej je posvetil mnogo svojih pesmi, ki se odlikujejo po dovršeni obliki in čisti poeziji. Volkov je bil komaj 30 let star.

Vojna na Kitajskem. — Vlada Zjedržav je predlagala vlastim, naj bi se kitajskega cesarja pregovorilo, da se vrne v Peking ter da sestavi ministerstvo, ki bi bilo naklonjeno napredku in potrebnim reformam. Nadalje naj bi cesar izdal razglas, da je izgubila cesarica-vdova vsa dostojanstva. Cesarčinin spletarij naj bi cesarja branile oborožene čete evropskih velevalstij. Vlada Združenih držav zahteva odločno, da princa Tuana usmrti. — Kakor so brzjavili iz Šangaja „Times“, naznanja kitajska vlada preselitev dvora iz Taiuenfu-a v Singanfu. — V Šangaju je hotel predsednik sodnega dvora Su, prisiliti delavce, da ustavijo gradbo francoske vojašnice, toda to se mu ni posrečilo. Francoska namerava stalno namestiti francosko posadko v Šangaju. — Železniški ravnotež Sheng javlja, da so ruske čete odsle iz Pekinga in da se je zato kitajski cesar brzjavno zahvalil ruskemu carju. — Mejnardne čete so 2. t. m. zasedle Šenhajkvan in Kenvantav. Dne 1. t. m. pa so nemški bataljoni prodirali iz Pekinga proti boksarskemu središču Paotingfu ter zadeli na močan oddelek boksarjev. Nastal je hud boj, v katerem so imeli boksarji bajé 300 ranjencev in ubitih. — Ruska poročila javljajo, da je iz okolice Tiencina odslo okoli 8000 boksarjev proti mestu Sensi, kjer biva cesarica-vdova. — Dne 20. septembra so mednarodne čete zavzele Peitang. Ruski podadmiral Aleksejev je pozval vse mednarodne čete, naj se vdeležé naskoka pod ruskim nadpoveljništvom, toda odzvali so se le Nemci, Francozi in Avstrijci. Mesto so vzeli brez odpora. Izgube so bile neznatne a so Rusi največ trpeli in to vsled eksplozij rofov. Na to so čete prodirale dalje in vzele mesto Lutai. Tudi tu so poskusali Kitajci skodovati sovražniku s podzemeljskimi rovi, a razstrelbe so se zgodile prehitro. — Waldersee je sedaj v Tientinu, kjer ostane, dokler se ne dovrši železniska proga do Pekinga. V Tientinu pričakujejo dohod 8000 nemških vojakov. Iz Pekinga so se začele vračati tudi že japonske čete; polovica vojakov se povrne v domovino. V vlakih, ki so iste prevzali iz Pekinga, so se nasle ogromne svote denarja. Japonci pravijo, da denarja niso pozabili oni, ampak da so imeli s seboj samo strelivo. V Pekingu so pozaprlji mnogo Kitajcev, ki so prodajali boksarjem orožje. — V Sinangfu se sezida na povelje kitajskega cesarja palača, v kateri bosta stanovala cesar in cesarica; cesar pravi, da je samo spremljal cesarico v Taiyuen-fu in da nikakor ni nameraval ostati tam. — Rusi so dosedaj vzeli Kitajcem 144 topov različnih sistemov in kalibrov, 1200 pudov smodnika in 26 zastav. Vse to so vzeli rednim kitajskim četam, boksarjem pa še mnogo več. — Amerikanska vlada je očigovorila na Delcassijevo noto. Iz te posnemamo, da Ameriške države ne soglašajo s prepovedjo trgovanja z orožjem na Kitajsko in tudi ne s tem, da bi ostali v Pekingu v pomoč poslanikom stalni vojaški oddelki, niti s predlogom, da se trajno okupirajo zvezne ceste Pekinga z obmorjem.

Vojna v južni Afriki bo, kakor se kaže, kmalu pri koncu. Kanadske čete in kontingent iz Londona že korakajo z bojista, druge kolonijalne čete pridejo za njimi na vrsto. Potem posljejo domov angleške prostovoljce in druge najete vojske. Kar se tiče odhoda redne vojske, še ni nič znano.

Ali najbrže prične tudi ta tekem meseca novembra. Lord Roberts, ki je bil imenovan dne 30. septembra glavnim poveljnikom angleške armade, zapusti že v kratkem Afriko, da nastopi svoje novo dostojanstvo v Londonu. Višje poveljstvo za njim prevzame general Buller. Omeniti s nam zdi še vredno, da lord Roberts je bil dne 30. septembra star baš 68 let.

Narodno gospodarstvo.

S shoda slovanskih obrtnikov in rokodelcev. — Shod, na katerem so se sešli, ali saj imeli sniti slovanski obrtniki in rokodelci, je bil pomemben dogodek, četudi ne takšen, kakor se je pričakovalo. Ta shod je bil pravzaprav češko-poljski; od ostalih Slovanov v Avstriji ni nihče prišel. Kako vendar to? Naravna stvar je, če človek vidi, da mu kaka stvar ni prospešna, je tudi ne vzame, zlasti če, če je draga. Tako je bilo tudi s tem slovanskim shodom. Neke točke programa so bile prav paradne, manj pa na mestu. V ostalem pa: obrtna in rokodelska vprašanja niso tako lahka, da bi se v enem dnevu z raznimi poročili rešila. V enem dnevu se lahko slišijo referati, ali — razprava za en sam referat bi morala trajati en dan. Mi na shodu nismo bili, ali, kolikor smo mogli spoznati iz čeških časopisov („Nar. Listy“, „Radikalni Listy“, „Čas“, „Pravo Lidu“ itd.) ki so več ali manj obširno poročali o tem shodu, se je tu bolj manifestiralo in nazdravljalo kot pa razpravljalo. Tudi časopisje je več pisalo o manifestacijskem pomenu shoda nego o strokovnem pomenu, o gospodarski strani obrtnika in rokodelca. Zato n. pr. se je o maloobratnem kreditu sicer na shodu referovalo (gosp. Holubička iz Brna), časopisje se pa na stvar, takorekoč, ni niti ozrlo. Isto se je dogodilo z zavarovanjem za starost rokodelstva in obrtništva. Stvar take važnosti, ali na shodu se je kar na kratko obravnavalo, samo, da je slo. Na praktične posledice tega pa ni skoro nikdo pomislil, najmanj pa gospodje prireditelji sami. Časopisje, kakor „Čas“, „Samostatnost“ in dr., je že poprej pokazovalo na nedostatke pri prirejevanju shoda. Tudi mi smo rekli svoje. Zlasti smo poudarjali, da naj Slovenci, če se že udeležimo, preje dobro prevdarimo, ali hočemo iti v Prago za parado in stafazo, ali pa za resno delo. Mi nismo se na tako lepem stališču, da bi si mogli privoščiti zaradi „slovenskega shoda“ tak luksuz, da bi šli namreč v Prago zaradi tega, da bi bili Slovenci tudi zastopani. Spremljevali smo dogodke v Pragi, ki so bili v zvezi s slovanskim shodom, in ti so nas poučili, kako in kaj. Neki gospodje so hoteli ta shod izkoristiti v svoje politične namene (deloma se jim je to tudi posrečilo), odtod tudi, da so na shodu obrtnikov, kjer se mora vsa vprašanja in vse točke obdelati strokovnjaki, govorili nepoklicani za take predmete, gospodje, ki se imajo le strankarskemu svojemu stališču zahvaliti, da so nastopali na tem shodu. Opozarjamo le na slučaj dr. Nasy — dr. Horaček. Nekateri izmed prirejevalcev so hoteli za točko „O pomenu slovenske vzajemnosti na polju gospodarskem“, referenta dr. Horačka, docenta narodnega gospodarstva na praški univerzi, znamenitega strokovnjaka in pisatelja narodno-gospodarskih del. Drugi so se temu uprli, češ, vsa čast strokovnjaku Horačku, ali Horaček je realist, odličen pristaš Masarykov, zato ne sme nastopiti na shodu. Predlagali so nekega dr. Nesija, ki je pravil take fantastične pripovedke o Rusiji, o dovozu tja in izvozu k nam, da so ga izkušeni obrtniki sami malone pomilovali za njegov veliki slovanski „idealizem“. Gospod doktor naj bi samo pomislil, kakšne ovire so za našega trgovca na ruski meji ali v Rusiji sami. Na ruski meji nikogar ne vprašajo, ali si Slovan ali nisi, tam velja samo „posport“ pa „platit“. Rusija ima tudi popolnoma prav. Ali za nas pa to ni, ker smo prerevni. — Bodoči shod slovanskih obrtnikov in trgcev

bo v Moravski Ostravi. Zakaj? Zato, da pride na shod več Poljakov. Mi pa o tem dvomimo. V Prago se gre rajši, kajti Praga je znamenito, krasno mesto, katero je vredno, da se ogleda. Ugodno in koristno združiti, je pa vedno namen vsakega pravega gospodarja!

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da ima že več časa svojo

pekarijo

v Gorici, v Raštelju šte. 29.

Za nabavo moke se poslužuje najboljših zalog iz katere izdeluje prav okusen in dober kruh, kolače in drugo pečivo. Postreže lahko g. odjemalcem s pošiljanjem naročil na dom.

Se toplo priporoča udani

Jože Valentinčič,
pekovski mojster.

Na prodaj!

Dve hiši, obe z vrtom v bližini ste na prodaj v Dornbergu. Jedna leži na mirodvorski cesti, druga pa tik glavne ceste. Obe hiši ste jako pripravi za vsako obrt ali trgovino. — Ponudbe je pošiljati na naslov: **Anton Saksida in Franc Zorž v Dornbergu št. 214.**

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo uskarno črk na perilo

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pečivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom
Gospodskulica šte. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubljuje točno in hitro postrežbo.

Razpis službe.

Razpisuje se služba tajnika-organista z letno plačo 1000 K, oziroma tajnika z letno plačo 800 K.

Zahteva se popolna izurjenost v tajništvu in znanje slovenskega jezika.

Županstvo Komen.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirita na debelo.

Ulica Vetturini šte. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Krčma v najem

s tremi prostori, dvoriščem za pivo ter sobami za prenočišče tik glavne in prometne ulice v mestu. — Naslov pove upravnistvo.

Anton Fečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Najino zahvalo

izrekava prav toplo vsem, nama naklonjenim poznanim in nepoznanim p. n. odjemalcem, zlasti pa velespoštovanemu ženstvu, katero zahteva s tako odločnostjo po vseh prodajalnicah najine testenine.

Z vsem spoštovanjem

Žnidaršič & Valenčič.

Il. Bistrica, oktober 1900.

Vojaških invalidov velika zlata in srebrna loterija.

Zadnji mesec

Glavni dobitok **60.000** kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Invalidne srečke po 1 krono

priporočajo: **G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.**

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

**V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!**

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu. Vse pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbori obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogača zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: taolejne mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz struice, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbori cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklep

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini **K 642** zaostalim svojim **K 1000** —, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju **60. leta**. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih je bilo izplačano **10 odstotkov** zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 716.541-28
Reserve in fondi	K 20.579.494-88
Dosedanja izplačila	K 62.922.942-86

Pojasnila in tarife radovoljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje **generalni zastop v Ljubljani.**

Dr. Rosa balzam

za želodac

Pražko hišno mazilo

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju ojačuje p.e. bayne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljeno hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistohe ter ublažuje deluje na vročino ter bolečine. V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zavarovani s zvrven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarne B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spornrove ulice.

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Glubich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.